Súd:	Okresný súd Dunajská Streda
Spisová značka:	14C/214/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu:	2216216437
Dátum vydania rozhodnutia:	20. 09. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	JUDr. Monika Jakubová
ECLI:	ECLI:SK:OSDS:2017:2216216437.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Dunajská Streda v konaní pred sudkyňou JUDr. Monikou Jakubovou, v spore žalobkýň: X/ U. H., A.. XX.XX.XXXX, X/ U. H., A.. XX.XX.XXXX, X/ P. H., A.. XX.XX.XXXX, všetky bytom: A. XX, XXX XX W., všetky zastúpené Advokátskou kanceláriou Ivan Syrový, s.r.o., so sídlom Kadnárova 83, 831 06 Bratislava, IČO: 47 232 765, konajúc JUDr. Ivanom Syrovým, PhD., proti žalovanému: U. O., A.. XX.XX.XXXX, W. Č. XX, S..Č.. Ú. A. Q. S. E.Ň. X. M. A. F., zastúpený JUDr. Ľubomírom Zlochom, PhD., advokátom so sídlom Kamenárska 17/A, 821 04 Bratislava, o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

r o z h o d o l :

I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobkyni v 1.rade 20.000 eur, žalobkyni v 2.rade 20.000 eur a žalobkyni v 3.rade 20.000 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Žalobkyne 1., 2. a 3.rade majú nárok voči žalovanému na náhradu trov konania vo výške 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 21.10.2016 sa žalobca domáhal rozhodnutia súdu, ktorým by bol žalovaný zaviazaný k zaplateniu nemajetkovej ujmy žalobkyniam. Žalobu dôvodili tým, že rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 14.1.2015 pod sp.zn. 1T/177/2013 bol žalovaný uznaný vinným zo spáchania prečinu usmrtenia podľa §149 ods. 1 a ods. 2 písm. a) Trestného zákona, na základe čoho bol odsúdený k trestu odňatia slobody v trvaní šiestich rokov a bol pre výkon tohto trestu zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia. Ďalej mu súd uložil doživotný trest zákazu činností viesť motorové vozidlá všetkého druhu. V rámci náhrady škody zaviazal súd žalovaného nahradiť poškodenému Q.Š. Y..X.. sumu vo výške 21016,86 eur a poškodenému X. F. sumu vo výške 22 283,74 eur. Žalobkyňu v postavení poškodenej a tiež poškodenú Á. W., nar. X.XX.XXXX, súd odkázal so svojim nárokom na náhradu škody na občianske súdne konanie. Žalovaný napadol prvostupňový rozsudok odvolaním, Krajský súd v Trnave ako súd odvolací rozsudkom zo dňa 1.3.2016 so sp.zn. 5To/40/2015, zrušil napadnutý prvostupňový rozsudok vo výroku o treste a spôsobe jeho výkonu a odsúdil žalovaného na trest odňatia slobody v trvaní šiestich rokov. Zároveň žalovaného zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia a bol mu uložený trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu na dobu 10 rokov. Skutkom zo dňa 17.8.2008, za ktorý bol žalovaný uznaný vinným zo spáchania trestného činu, spôsobením dopravnej nehody vedením motorového vozidla pod vplyvom alkoholu, došlo k usmrteniu osoby: U. H., nar. XX.XX.XXXX. Z ustáleného skutkového stavu z trestného konania je teda nepochybné, že k usmrteniu U. H. došlo v príčinnej súvislosti so skutkom, ktorý spáchal žalovaný. U. H. bol práve manželom žalobkyne v 1.rade a otcom žalobkýň v 2. a v 3.rade. Žalobkyne si už v prípravnom konaní vedenom na OR PZ Dunajská Streda pod ČVS: ORP-625/OEK-DS2008 uplatnili nárok na náhradu nemajetkovej ujmy (v rovnakej výške ako v tejto žalobe) podaním zo dňa 7.7.2009, označenom ako „uplatnenie a vyčíslenie nároku na náhradu škody poškodenými“. Okresný súd v Dunajskej Strede v trestnom konaní ich však v prvostupňovom rozsudku odkázal na uplatnenie náhrady škody v občianskom

súdnom konaní. V trestnom konaní si uplatnili všetky žalobkyne nárok, určitá nepresnosť vznikla tým, že súd odkázal len žalobkyňu 1/ s jej nárokom na civilné konanie, správne mal odkázať všetky žalobkyne, nakoľko v trestnom konaní si nárok uplatnili všetky žalobkyne. Žalobkyne si touto žalobou uplatňujú len náhradu nemajetkovej ujmy, nakoľko majetková škoda im už bola vyplatená poisťovňou. Rozsudok Krajského súdu v Trnave zo dňa 1.3.2016, právoplatný 1.3.2016, bol právnemu zástupcovi žalobkýň ako poškodených doručený až dňa 30.9.2016 na základe dopytu kópie tohto rozsudku na Okresný súd Dunajská Streda, nakoľko nebol súčasťou príloh k dovolaniu odsúdeného Jána Kovácsa a teda právny zástupca žalobkýň sa s ním nemohol skôr oboznámiť a podať žalobu. V zmysle konštantnej judikatúry došlo konaním žalovaného k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkýň, chránených podľa § 11 a nasl. OZ a to konkrétne do práva na súkromie, ktorého súčasťou je aj právo na rodinný život, ktorý zahŕňa najmä právo fyzickej osoby vytvárať, udržovať a rozvíjať vzájomné vzťahy a v ich rámci uplatňovať vlastnú osobnosť. Spôsobenou smrťou U. H. sa výrazne zasiahlo do života žalobkýň, keďže bol nielen manželom a otcom, ale aj jediným mužom v domácnosti a žalobkyne v ňom mali veľkú oporu. Staral sa o nich po všetkých stránkach života, bol hlavným živiteľom rodiny a podstatnou mierou zabezpečoval chod celej rodiny po materiálnej stránke, nakoľko pracoval v spoločnosti X. S. Y..X.. a z potvrdenia o príjme vystavenom jeho zamestnávateľom, jeho čistá mesačná mzda za obdobie 1/08 až 8/08 bola 942,03 eur. On nielen zabezpečoval fungovanie domácnosti po finančnej stránke, ale bol aj otcom a manželom, ktorý venoval veľa voľného času rodine. Žalobkyňa 1/ ako manželka U. H. s ním až do jeho tragickej smrti žila v harmonickom manželstve 22 rokov, partnermi boli 24 rokov. Manžel bol pre ňu o to dôležitejším mužom v živote, že ako dieťa vyrastala v rodine bez otca. V čase dopravnej nehody manželia plánovali postaviť si dom na vidieku v blízkosti W. a spoločne sa doňho presťahovať. V tom čase už mali aj kúpený pozemok v obci I. L., no so stavbou napokon nikdy nezačali a pozemok žalobkyne neskôr aj predali a dodnes žijú v pôvodnom byte v W. na A. ulici. Okrem stresujúcich záležitostí ako vybavovanie pohrebu, riešenia dedičského konania si musela žalobkyňa 1/ po smrti manžela hľadať prácu, pretože aj napriek vdoveckému dôchodku sa musela postarať o domácnosť a dve nezaopatrené dcéry, žalobkyne 2/ a 3/, v tom čase 16 a 21 ročných. Do smrti manžela žalobkyňa 1/ dobrovoľne nepracovala a venovala sa starostlivosti o domácnosť. Od 1.1.2009 do 30.4.2009 vykonávala živnosť (administratívne práce) na základe mandátnej zmluvy a po jej skončení sa zamestnala na pracovný pomer na čerpacej stanici, kde pracuje dodnes. V ťažkej životnej situácii okrem spomenutých bremien musela ako jediný rodič aj psychicky pomáhať dcéram, čo však vzhľadom na jej samotný duševný stav, nevedela zvládať. V dôsledku toho dochádzalo aj k naštrbeniu vzťahov medzi žalobkyňami navzájom. Žalobkyňa 2/ bola v čase smrti svojho otca študentkou J. O. a od septembra 2008 mala začať študovať tretí rok bakalárskeho stupňa v odbore sociálna práca. Popri štúdiu pracovala ako terénna sociálna pracovníčka a táto práca ju veľmi bavila. Spočiatku sa svoju vnútornú bolesť zo straty otca snažila nedávať najavo, postupne však tento tlak nezvládala a začala mať problémy s každodennými povinnosťami, začala sa izolovať od priateľov a prežívala úzkostné stavy. Úzkosti obmedzovali žalobkyňu 2/ pri každodenných činnostiach. Pri jednej z takýchto epizód musela opustiť prednáškovú miestnosť na fakulte a niekedy prežívala strach z ľudí, najmä pri cestovaní MHD. Trápenie žalobkyne 2/ vyvrcholilo v roku 2010, kedy sa rozhodla vyhľadať odbornú pomoc u psychológa, ktorý jej duševný stav vyhodnotil ako klinická depresia. Následne jej bola odporučená psychiatrická ambulantná starostlivosť. Žalovaná užívala antidepresíva po dobu 6 mesiacov od marca 2010. Tieto zdravotné problémy donútili žalobkyňu 2/, aby v roku 2011 ukončila svoju mimoškolskú činnosť sociálnej terénnej pracovníčky, nakoľko táto práca bola aj popri jej osobných problémoch psychicky náročná a nedala sa robiť v takom stave naplno. V roku 2012 opäť potrebovala vyhľadať psychoterapeuta z rovnakých dôvodov. Žalobkyňa 3/ v čase skutku bola študentkou strednej odbornej školy a po prázdninách mala nastúpiť do druhého ročníka. Žalobkyňa 3/ sa nachádzala v zložitom období mladého človeka, v puberte, dôsledky zo straty otca boli pre ňu ešte citeľnejšie. Od mala a najmä v tomto období sa venovala záľubám ohľadom koňov a keďže spolu s rodinou sa plánovali presťahovať na vidiek do domu v blízkosti jazdeckej dráhy, chcela si vďaka tomuto zadovážiť koňa a venovať sa jazdeniu. Po smrti otca však prestala mať úplne záujem o tieto svoje záľuby, pretože nevedela ani pri nich zrelaxovať a prísť na iné myšlienky. Trvalo 5 rokov kým sa znovu vrátila k týmto aktivitám. Prirodzene, že aj žalobkyňa 3/ prežívala vnútornú psychickú bolesť a rovnako ako jej sestra sa začala izolovať od ľudí a mala problém vytvárať hlbšie sociálne kontakty aj so svojimi najbližšími. Citová ujma jej spôsobovala problémy so sústredením v škole a s fungovaním v rámci kolektívu. Jej trauma sa tým pádom nevyhnutne prejavila aj na prospechu v škole a to nielen na študijných výsledkoch, ale na konci 2.ročníka v roku 2009 mala znížený známku zo správania. Svoj voľný čas prestala tráviť zmysluplne a namiesto plnenia školských povinností sa bezcieľne potulovala vonku a to najmä v nočných hodinách. Blízke okolie sa jej čiastočne snažilo pomôcť, ona však odmietala akúkoľvek odbornú psychologickú pomoc. Od začiatku stredoškolského štúdia mala

vysokoškolské ambície, jej snom bolo stať sa dermatologičkou. Po študijných problémoch na strednej škole spôsobenými smrťou jej otca prestala plánovať svoju budúcnosť a stavala sa k štúdiu ľahostajne. Predsa len pokúsila uspieť na vysokej škole, preto po maturite začala študovať Vysokú školu Sv. Alžbety, avšak len s cieľom vyhnúť sa klasickému chodeniu do práce. Po dvoch rokoch vysokoškolského štúdia sa rozhodla ho ukončiť, nakoľko v ňom nevidela zmysel. Našla si prácu na čerpacej stanici, kde pracuje dodnes a má problém nájsť si svoje uplatnenie v spoločnosti, nakoľko v dôležitých okamihoch života jej chýbala podpora, rady a povzbudenie a svoje problémy musela do značnej miery znášať sama. Dôležitým faktom, ktoré zintenzívňujú zásah do osobnostných práv žalobkýň sú práve okolnosti, za akých k tomuto došlo. V prvom rade ide o trestný čin žalovaného, ktorého závažnosť je umocnená práve vplyvom alkoholu na vodiča - žalovaného, ktorý sa do tohto stavu sám uviedol a nezodpovedne si sadol za volant. V druhom rade žalovaný počas celého trestného konania popieral svoju vinu a tvrdil, že v čase skutku, pri ktorom došlo okrem iného aj k usmrteniu U. H., neviedol motorové vozidlo, ale sedel na zadnom sedadle, pričom vraj šoférovala jeho sestra - P. X., no z vykonaného dokazovania (najmä zo znaleckého posudku) vyplynulo, že šoféroval žalovaný a jeho sestra v tom čase v aute ani nebola. Samozrejme niet pochýb o tom, že zásah žalovaného do osobnostných práv žalobkýň je zásahom neoprávneným, t.j. došlo k nemu v rozpore s právom a o to závažnejším, že k smrti p. U. H. došlo úplne zbytočne kvôli nezodpovednému vodičovi, ktorý pred jazdou požil alkohol. Aj následné trestné stíhanie, ktoré trvalo 8 rokov práve kvôli tomu, že vinník sa snažil zbaviť zodpovednosti za svoje konanie tým, že hodil vinu na inú osobu, spôsobovalo traumu žalobkyniam, nakoľko žili v neistote, že skutočný páchateľ nebude nikdy potrestaný cez jeho verziu, že on nešoféroval. Našťastie, spravodlivosť sa dokázala aj keď až s takým časovým odstupom, žalovaný sa nikdy žalobkyniam ani len neospravedlnil, nijako sa nepokúsil zmierniť ich ujmu či už morálne alebo finančne.

2. K žalobe sa žalovaný vyjadril v tom smere, že žalobu považuje za nedôvodnú, a preto ju požaduje v celom rozsahu zamietnuť. Žalobou uplatnený nárok voči žalovanému na zaplatenie v súhrne 60.000 eur, titulom náhrady nemajetkovej ujmy (každej žalobkyni po 20.000 eur) je premlčaný, a preto vzniesol k uplatneným nárokom námietku premlčania. Žaloba bola podaná dňa 21.10.2016. Protiprávny zásah do osobnostných práv žalobkýň bol spôsobený dňa 17.08.2008. Zásada hospodárnosti konania musí viesť konajúci súd k tomu, aby prednostne posúdil v konaní vznesenú námietku premlčania vzhľadom na to, že v prípade jej oprávnenosti takýto postup vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej, bez potreby vykonávania ďalších dôkazov. Uplatnená náhrada nemajetkovej ujmy vyjadruje najmä náhradu za utrpené pocity frustrácie, šoku, stresu, smútku, straty zo spoločenstva s milovanou osobou, a podobne. K vzniku nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby môže dôjsť vzhľadom na odlišnú povahu jednotlivých hodnôt osobnosti tvoriacich ich fyzickú a morálnu jednotu rôznym spôsobom. Jednotné právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby je zabezpečované radom čiastkových prostriedkov. Na ktoré sa možno pozerať relatívne úplne samostatne. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy predstavuje jedno z parciálnych a relatívne samostatných prostriedkov ochrany jednotného práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby. Vzniká vtedy, keď morálna satisfakcia ako rýdzo osobné právo, na vyváženie a zmiernenie nepriaznivých následkov protiprávneho zásahu do osobnostných práv nestačí. Napriek tomu, že ide o satisfakciu v oblasti nemateriálnych osobnostných práv, jeho vyjadrenie peňažným ekvivalentom spôsobuje, že ide o osobné právo majetkovej povahy. Ak obsahom nároku na náhradu nemajetkovej ujmy je požiadavka na zaplatenie peňažnej sumy, potom princíp právnej istoty vylučuje, aby plynutiu času neboli priznané žiadne právne účinky. Počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby náhrady za nemateriálnu ujmu je podľa § 101 Občianskeho zákonníka viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilého porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby. Premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv. Uvedený zásah bol jedným konaním žalovaného, aj keď účinky budú pretrvávať po dlhú dobu. V prejednávanej veci bolo preukázané, že neoprávneným konaním žalovaného bolo jedným činom zasiahnuté do práva na život manžela žalobkyne 1/ a otca žalobkýň 2/ a 3/, keď dňa 17.08.2008 žalovaný zasiahol do práva na súkromie a rodinný život žalobkýň, pričom tento zásah nastal momentom smrti U. H. a ktorého následky v podobe rôznej formy citovej ujmy (traumy, smútku a straty zo spoločenstva s blízkou osobou) u žalobkýň stále pretrvávajú. Žalobkyne preto mohli svoje právo na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch uplatniť (vykonať) prvýkrát dňa 18.8.2008. Od tohto dňa začala plynúť všeobecná trojročná premlčacia doba, ktorá skončila dňa 18.8.2011. Žalobkyne však svoju žalobu podali na súd až 21.10.2016, teda po uplynutí premlčacej doby. Právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch - peňažná satisfakcia vzniká už okamihom zásahu do osobnosti fyzickej osoby, nevyžaduje potrebu predchádzajúceho uplatnenia u osoby do práv zasahujúcej a nekonštituuje sa až súdnym rozhodnutím. Uplatňovanie práv na náhradu škody v trestnom

konaní a vôbec existencia a trvanie trestného alebo iného konania voči osobe zasahujúcej do osobností fyzickej osoby nemá vplyv na plynutie premlčacej lehoty (nespôsobí prerušenie jej plynutia). Okrem uvedeného považuje výšku požadovanej náhrady nemajetkovej ujmy za neprimeranú, ale vzhľadom na vyššie uvedené okolnosti sa k tomu nebude bližšie vyjadrovať.

3. Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom žalobkýň a svedkov a vykonal dokazovanie aj listinami tvoriacimi obsah súdneho spisu, a to konštatovaním žalobného návrhu, rozsudkom tunajšieho súdu sp.zn. 1 T/l 77/2013 zo 14.01.2015, rozsudkom Krajského súdu v Trnave č.k. 5To/40/2015-721 z 01.03.2016, Uplatnením a vyčíslením nároku na náhradu škody poškodenými zo 07.07.2009, sobášnym listom, rodnými listami, fotodokumentáciou, kúpnou zmluvou č. 715 zo 07.11.2007, zmluvou o dielo č. 715 zo 07.11.2007, kúpnou zmluvou z 19.06.2012, živnostenským listom, pracovnou zmluvou, správou z referátu poradensko-psychologických služieb z 26.09.2016, vysvedčeniami, ako aj obsahom pripojeného spisu sp.zn. 1T/177/2013 a zistil nasledovný skutkový a právny stav:

4. Rozsudkom Okresného súdu Dunajská Streda sp.zn. 1T/177/2013 zo dňa 14.01.2015, sa žalovaný uznal vinným zo skutku, že dňa 17.08.2008 v čase okolo 04.10 hod pri obci W. A. E., na ceste č. 1/63 v km 33 v križovatke s cestou III/06316, po tom, čo požil presne nezistené množstvo alkoholických nápojov, od čoho mal v dychu 0,82 mg/l alkoholu za jazdy, na osobnom motorovom vozidle zn. Š. E., smerom od W. na T. X. pri odbočovaní doľava na vedľajšiu cestu č. III/06316; vedúcej do obce W. A. E. nedal prednosť oproti, zo smeru T. X. idúcemu osobnému motorovému vozidlu zn. A. P., vedeného poškodeným U. Q., vošiel do jazdnej dráhy, kde pravou bočnou časťou vozidla narazil do prednej časti vozidla zn. A. P. a pri zrážke spôsobil okrem iného aj spolujazdcovi na prednom sedadle U. H.E. zranenia, ktorým na mieste dopravnej nehody podľahol, teda inému z nedbanlivosti spôsobil smrť a taký čin spáchal ako vodič dopravného prostriedku v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať takú činnosť, ktorý si privodil vplyvom návykovej látky, čím spáchal prečin usmrtenia. Za to mu bol uložený v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trnave zo dňa 01.03.2016 trest odňatia slobody v trvaní šiestich rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia ako aj trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlá každého druhu na dobu desať rokov. Poškodená (tu žalobkyňa 1/) bola so svojim nárokom na náhradu škody odkázaná na občianske súdne konanie.
5. Podaním zo 07.07.2009 si žalobkyne 1/ až 3/ uplatnili a vyčíslili náhradu škody ako poškodené, pričom nemajetkovú ujmu dôvodili tak, že v dôsledku dopravnej nehody prišli o manžela a otca. Nesprávnym vedením motorového vozidla tak došlo k následku, ktorý sa už nedá nijak zhojiť. Výrazne sa tak zasiahlo do ich súkromia, nakoľko pôvodne kompletnej rodiny sa stali rodinou bez otca a manžela, pričom o neho prišli náhle. Nebohý nielenže zabezpečoval chod rodiny po finančnej stránke, staral sa ako otec aj o výchovu dcér a svoj voľný čas venoval rodine a ich spoločným záľubám. V dôsledku zásahu do ich súkromia, nakoľko protiprávnym konaním došlo k usmrteniu U. H., požadovali priznanie náhrady morálnej škody vo výške 20.000 eur na jednu osobu, tj. spolu 60.000 eur

6. Zo sobášneho listu vyplýva, že žalobkyňa 1/ uzavrela manželstvo s U. H. dňa XX.XX.XXXX. Z tohto manželstva podľa rodných listov pochádzajú dve deti, U. (žalobkyňa 2/) nar. XX.XX.XXXX a P. (žalobkyňa 3/) nar. XX.XX.XXXX.

7. Z kúpnej zmluvy č. 715 zo 07.11.2007 je zrejmé, že žalobkyňa 1/ so svojim manželom kúpili stavebný pozemok v k.ú. I. L. a zmluvou o dielo č. 715 zo 07.11.2007 so zhotoviteľom uzavreli zmluvu na výstavbu rodinného domu.

8. Kúpnou zmluvou z 19.06.2012 žalobkyňa 1/ až 3/ predali vyššie uvedený stavebný pozemok tretej osobe.

9. Zo živnostenského listu je zrejmé, že žalobkyňa 1/ od 10.12.2008 začala podnikať v oblasti administratívnych prác. Následne sa zamestnala od 01.07.2009, o čom svedčí predložená pracovná zmluva.

10. Zo správy z referátu poradensko-psychologických služieb z 26.09.2016 je zrejmé, že žalobkyňa 2/ vo februári 2010 navštívila psychologickú poradňu. Dôvodom bol náhle zhoršený psychický stav kvôli tomu, že jej otec zahynul počas havárie a ona sa z jeho náhlej smrti nebola schopná spamätať. Prežívala veľmi silný smútok, nevedela sa sústrediť a tým nebola ani schopná si plniť svoje životné povinnosti, hlavne študovať. Po niekoľkých sedeniach bola diagnostikovaná depresia, ktorá vyžadovala

aj medikamentóznu liečbu a z toho dôvodu bola odporučená aj k návšteve psychiatrickej ambulancie Po návšteve v psychiatrickej ambulancii, začala užívať antidepresíva a poradňu ešte navštevovala niekoľko mesiacov. Vzhľadom k tomu, že osoba vykonávajúca pohovor nie je klinickým psychológom ale poradenským, ktorá sa zaoberá neklinickými psychickými stavmi, bola odporučená navštíviť klinického psychológa, pretože jej depresívne prejavy neustupovali a jej psychický stav naďalej vyžadoval psychoterapiu a medikamentóznu liečbu.

11. Z vysvedčení žalobkyne 3/ je zrejmé, že v prvom ročníku strednej školy na polroka mala priemer v študijných výsledkoch 2,46 a na konci školského roka 2007/2008 mala priemer 2,77. V druhom ročníku na polroka mala priemer 2,73 a na konci školského roka 2008/2009 mala priemer 2,87, pričom si zároveň pohoršila aj známku zo správania o jeden stupeň.

12. Zástupca žalobkýň uviedol, že so strany žalovaného bola nedôvodne znesená námietka premlčania, žalovaný spôsobil smrť p. H. dňa 17.08.2008 a to dopravnou nehodou spôsobenou v opitosti. Žalobkyne si uplatnili náhradu škody aj nemajetkovú ujmu 07.07.2009, teda bezodkladne po vznesení obvinenia proti žalovanému. V trestnom konaní boli činné, včas sa dostavovali aj na pojednávanie, došlo k právoplatnému odsúdeniu žalovaného za uvedený trestný čin a žalobkyne boli odkázané uplatniť si nárok civilnou žalobou. Opäť bezodkladne po rozhodnutí odvolacieho súdu a doručení jeho rozsudku, podali žalobu na súd, a má za to, že v zmysle e § 112 OZ nedošlo k premlčaniu, jedná sa o totožnosť subjektov, ako aj totožnosť nároku. Ďalej poukázal na okolnosti, za ktorých došlo k udalosti, ako aj následky, ktoré v dôsledku konania žalovaného vznikli. Oba tieto faktory boli naplnené najhorším spôsobom, žalovaný riadil motorové vozidlo pod vplyvom alkoholu, zlou technikou jazdy prešiel do protismeru a pôsobil smrť nevinnej obete, žalovaný zvalil svoju vinu na rodinného príslušníka, svoj skutok neoľutoval, nikdy sa neospravedlnil, práve jeho spôsobom konania maril trestné konanie, nechodil na pojednávanie, a pod. čoho následkom žalobkyne žili v neistote a bez akejkoľvek aspoň morálnej satisfakcie, totiž neustále popieral vinu. V čase skutku bola jedna so žalobkýň maloletá, druhá ešte nezaopatrená, a manželka - žalobkyňa 1/ prišla o partnera, deti o otca rodiny, živiteľa, zo dňa na deň mali narušený svoj životný cyklus. Takéto niečo z ich strany nebolo možné predvídať.

13. Žalobkyňa 1/uviedla, že ujmu pociťuje najmä v tom, že ostala sama s dvomi nezaopatrenými deťmi, odišiel silný otec, ostala slabá matka, všetko sa jej zmenilo, aj taká banálna vec, ako drobné opravy, musela volať opravára. Až 8 rokov sa stretávala so žalovaným na chodbách tohto súdu, ani raz sa k nej neprihovoril, neospravedlnil sa a jeho sestra k veci povedala len, že „to sa stáva“. Pre tými 8 rokmi mala 40 rokov, mali stavať dom, zariaďovať si novú domácnosť avšak stalo sa, že toto všetko musela zanechať, celé roky žila v neistote, ešte aj teraz má z toho traumu, boli partnermi 23 rokov, v manželstve žila 22 rokov, od jeho zomretia nedokázala zorganizovať ani Vianoce, zosypala sa, až posledné dva roky už aspoň vie tráviť Vianoce v kruhu rodiny. Tak isto rodinné dovolenky nezvláda. Žiadneho iného partnera nemá. Svoje manželstvo popísala tak, že žili spolu úplne normálne, mali veľmi dobrý vzťah, nikdy nemali nezhody, žili harmonický život, riešili len bežné problémy, o rozvode nerozmýšľali. Chodievali na spoločné dovolenky do hôr, k moru a jednodňové výlety na hríby, gaštany, pravidelne spolu chodievali na dovolenky, mal prácu akú mal a rád trávil čas so svojou rodinou. Vždy manžel väčšinou všetko riešil, financie, rôzne opravy, auto, dom, a pod. ona mala na starosti kuchyňu a poriadok. Ako otec mal veľmi dobrý vzťah k svojim deťom, vychovával ich, učil ich bicyklovať sa, a pod. toto všetko sa stalo, keď mala 40 rokov, mali ešte život pred sebou. Zrazu musela riešiť všetky veci sama, aj tie, ktoré nebola zvyknutá, v tomto jej bola nápomocná rodina, musela to zvládnuť. Stratu príjmu pociťuje, chýba, vypadol jeho príjem, bola nútená predať pozemok, nehnuteľnosti, vykrývala to týmto, zabezpečovala to čo rodina potrebovala. Obe deti sa zmenili. Staršia bola ráznejšia, potom sa utíchla, utápala sa, bola spavá, posúvala skúšky, navštevovala aj psychológa. Mladšia potom zrazu bola vzdorovitá, mala problémy s príchodom domov, chodila neskoro, maturitu s ňou nechceli riešiť, nedoštudovala, nastúpila do práce, teraz akurát je v pôrodnici. Všetky ostali smutné, ale ona navyše musela riešiť aj všetky veci štandardné v domácnosti, veci po manželovi, ako aj byť pre deti oporou. A mrzí ju, že každý týždeň, keď prichádzala na súd, pojednávanie muselo byť odročené z dôvodu že, žalovaný neprišiel. Od smrti manžela žije sama a ani nehľadala iného partnera. Ohľadom zlého psychického stavu nehľadala odbornú pomoc, musela to zvládnuť aj z toho dôvodu, že mala obavy naordinovaných utlmujúcich liekov a jednoducho sa bála, že ešte menej zvládne riešiť problémy.

14. Žalobkyňa 2/ uviedla, že smrťou otca nadobudla pocit, ako by stratila rodinné zázemie, v tom čase študovala na vysokej škole a očakávala, že sa o ňu rodiča aj postarajú. Otec sa aj veľmi snažil starať

sa, a keď zomrel, nechcela si to pripúšťať, ako by túto realitu nevnímala, bola veľmi uzavretá, ako by sa tým chcela brániť, nevedela sa s tým vysporiadať, ani teraz to nevie opísať, školu nakoniec dokončila a t. č. má zamestnanie. Odbornú pomoc vyhľadala v roku 2010-2014, bolo to pre ňu príliš živé, snažila sa presvedčiť, že všetko je po starom, ale časom sa dostala do apatie, vypúšťala záľuby, brigády, nechodila medzi ľudí, až po pol roku po smrti otca to na ňu doľahlo, ťažko sa s tým vyporiadala. Po smrti otca sa všetko zmenilo, rodinné zázemie sa vytratilo, uzavrela sa do seba a hádali sa so sestrou. Vzťah medzi rodičmi bol dobrý a aj ony, ako dcéry s rodičmi mali dobrý vzťah, otec bol autoritou, bol prísnejší, najmä v období puberty aj v čase, keď chodila na vysokú školu. Vtedy sa jej ešte zlepšil vzťah k otcovi, videl ju už dospelú. Ale ostalo niečo, čo nemohol dopovedať. Vzťah so sestrou bol taký premenlivý, ako dve sestry. Potom, keď otec zomrel, sestra bola taký tvrdá a ja ona bola skôr uzavretá a ako by ju mladšia sestra prevalcovala.

15. Žalobkyňa 3/ uviedla, že boli šťastná rodina, chodievali na zimné a letné dovolenky, od tej nehody sa veľa zmenilo, pokazil sa ich rodinný vzťah, ona sama utekala z domu, zhoršil sa jej prospech, chcela študovať dermatológiu, avšak ledva dokončila strednú školu. Mali stavať dom, aj od toho sa upustilo. Ich vzťahy sa zlepšili asi pred dvomi rokmi. Čo sa týka uplatnenia nemajetkovej ujmy má za to, že smrť niekoho sa nedá vyčísliť, poradili sa s právnikom a podľa nej je to adekvátne. Ku vzťahu s otcom uviedla, že bola viac naviazaná na svojho otca, v tom čase sa venovala jazdectvu, otec ju vodieval na tréningy, trávil s ňou veľa času. Tatino jej dal všetko, čo len chcela. Jeho smrťou sa však všetko zmenilo, ani na tie tréningy nemohla chodiť, chýbali aj peniaze. Vzťah medzi rodičmi bol veľmi pekným vzťahom, nikdy nepočula že by sa hádali. Jej matka od smrti otca ostala sama, nikoho ani nevyhľadávala ako ďalšieho partnera. Sestra bola veľmi sebavedomá, keď otec zomrel trpela depresiami, navštevovala aj psychológa, veľmi sa zmenila, doteraz má problémy. Od smrti otca sa veľmi zmenil ich vzájomný vzťah, veľa sa hádali, ani nebola doma, utekala som z domu. Na otázku či jej vedel niekto dohovárať uviedla, že sa snažili na ňu vplývať aj matka aj sestra, ale v tom čase mala 15 rokov, bolo to veľmi ťažké obdobie, nevedela ich poslúchnuť.

16. Svedkyňa M. W.Á. uviedla, že rodinu H. pozná. V roku 1988 sa prisťahovali do bytového domu, padli si s rodinou do oka, ich deti sa tiež tak isto volajú, P. a U., dávali sa do reči, s U. skôr, preto že bola vekovo bližšie. Rodina pôsobila veľmi harmonicky. Keď sa pani U. (žalobkyňa 1/) zoznámila so svojim manželom, mala 16 rokov a brali sa v 18 roku jej života, v jej očiach to bola životná láska, ktorú nie je možné nahradiť. Smrť manžela, otca ich zasiahla na celý život. U. bola skôr filozofický typ, rada sa rozprávala o živote, teraz nedávno sa jej spýtala „čo mama?“, uviedla zúfalo, že matka sa jej stráca pred očami, nevie čo s ňou bude robiť. Je to pre ňu pochopiteľné, pretože bol to jej životný partner, prvý a jediný muž v živote. Manžela a otca rodiny, nemá rada slovo „živiteľ rodiny“, ale on skutočne ním bol, všetko vedel zabezpečovať, rodinu sprevádzala harmónia. Veľmi často ich bolo vidieť na prechádzke, asi mali konflikty ako každá iná rodina ale z nich bola cítiť harmónia. Po smrti sa zmenili. Ich dcéra U. bola štebotavá, po smrti ostala zahĺbená, z P. sa stala rebelka a matka ostala smutná, zatrpknutá, pochybujem, že by si niekedy našla iného. Na otázku či bolo badať finančný nedostatok v rodine uviedla, že p. U. nepracovala, keď jej manžel zomrel, musela nastúpiť do práce. Po smrti si určite rodina zrazu nemohla zabezpečiť, to čo predtým, ale väčšia bola ich citová ujma. Na otázku či došlo k narušeniu vzťahov uviedla, že ona by to skôr nazvala, že každá svoj smútok prežívala po svojom.

17. Svedkyňa B. O.Á. uviedla, že rodinu H. pozná 17- 18 rokov, U. - manžel, otec rodiny bol kamarát jej manžela, chodili spolu na dovolenky, lyžovačky, mali deti v obdobnému veku. U., tak ho volali (pán H.), bol hlavou rodiny, on v podstate viedol rodinu, manželka nemusela pracovať a rodina závisela od jeho príjmu. Deti boli v tom čase malé, bol pre ne autoritou, riadil rodinu aj finančne, ale spolu chodili aj nakupovať, mali veľmi pekný vzťah, mali svoje rituály, musela byť nedeľná polievka a pod. Po jeho smrti sa o 180 stupňov obrátila rodina, aj to trošku vyčítala p. U.. Úplne sa to otočilo v ich rodine, už ako rodina sa nestretávali, ale paradoxne s p. U., ktorá svoj smútok prežívala veľmi silno vnútorne sa stretávali na káve, ktoré stretnutia trvali hodiny. Každá z dievčat sa uzavreli do seba, U. mala psychické problémy a matka jej nevedela pomôcť, neustále to aj rozoberali na tej káve, snažila sa jej vysvetliť, že tým, že nie je U., tak to nie je možné, že po ňom len potopa, totiž u nich sa zmenilo úplne všetko. Vianoce odmietala tráviť doma, boli spolu, ale vždy u nejakých príbuzných, bol to pre nich veľký šok. U. bol zdravý človek, a zrazu toto. Každá to z nich dusila v sebe, a ako matka nevedela pomôcť ani sebe ani dcéram. Nechodili zrazu nikam, dovtedy vždy boli spoločné rodinné dovolenky, spolu chodili na kávu, do kina, všetko robili spolu. Toto obdobie trvalo min. 5 rokov, kým pochopila smer, ktorým sa vydať, musela sa zamestnať, aby dokázala fungovať rodina, ale ich životy doslova o 180 stupňov

sa obrátili. Najmenej 5 rokov im trvalo, kým sa začali dávať do kopy. Dcéra U. bola živelnejšia, smrťou otca sa úplne uzavrela do seba, P., bola tatkov miláčik, „tato zlato“, po smrti sa z nej stala rebelka, mala neskoršie príchody domov, pričom takéto si nikdy nemohli dovoľovať. Matka sa im snažila uľahčiť ich situáciu, tým, že im dávala voľnosť, naozaj ich otec bol autoritou a dbal na ich určité pravidlá. Po smrti p. H. sa stretávali len vonku, mala pocit, že ako rodina sa ani nerozprávali o tom, ako by sa báli o tom rozprávať, mali zábrany. Snažila sa vplývať na p. U., aby toto prekonali. Po finančnej stránke sa to u nich veľmi zmenilo, dievčatá v mnohých veciach museli ustúpiť, vôbec to nemala ľahké ani p. U., aby to dokázala financovať a aby obnovila rodinný život.

18. Právny zástupca žalobkýň vo svoje záverečnej reči uviedol, že pridržiava sa k podanej žalobe a k uplatnenej nemajetkovej ujme, vzhľadom na dva faktory, a to 1/ okolnosť za ktorých došlo k usmrteniu a strate manžela a otca. Tieto okolnosti za ktorých k nim došlo sú najhoršími okolnosťami, totiž žalovaný pod výrazným vplyvom alkoholu usmrtil zdravého človeka, manžela, živiteľa a otca dvoch detí a nemal ani tú česť ospravedlniť sa žalobkyne, mnohé roky žili v neistote, či vôbec bude odsúdený a za tie roky nepočuli ani raz od neho slovo „prepáčte“. Svoju vinu sa snažil preniesť na svoju sestru. Po 2/ následky, ktoré v dôsledku zbytočnej smrti dopadli na rodinu a aj z výpovede svedkýň vyplýva, že to spôsobilo úplný rozvrat rodiny, ich vzťahov na dlhú dobu. Poznačilo ich životy aj vzťahy, každá sa musela sama vyporiadať s touto situáciou, matka dodnes ostala sama, deti dlhodobo nekomunikovali, riešili si to po svojom, vzťahy sa úplne zmenili, pokazili, preto má za to, že finančné zadosťučinenie vo výške 20.000 eur na každú žalobkyňu je v tomto prípade úplne primerané. Zároveň si uplatnil náhradu trov konania.

19. Právny zástupca žalovaného vo svojej záverečnej reči uviedol, že zotrváva na svojich písomných vyjadreniach a prednesoch, aj čo do námietky premlčania voči žalobkyniam 2/ a 3/. Zdôrazňuje bez toho, že by zľahčoval závažnosť konania žalovaného a jeho negatívneho dopadu na rodinu - ktoré nie je nadštandardom podobných prípadov s ohľadom, že žalovaná výška nemajetkovej ujmy podstatne presahuje rámec toho, čo je bežne priznávané súdmi a to do konca aj v takých prípadoch, kde bola spôsobená smrť viacerým. Tak isto z princípu proporcionality by nemala byť priznaná v takej výške, a ktorá by prakticky viedla k majetkovej likvidácii žalovaného. Žalovaný nedisponuje žiadnym majetkom a s ohľadom na výšku trestu, ktorá mu bola uložená, žalovaný ani v najbližšej dobe nenadobudne žiaden príjem.

20. Podľa článku 16 odsek 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky (ďalej len "Ústavy"), každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

21. Podľa článku 1 odsek 2 Ústavy, Slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá Medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky.

22. Podľa hlavy I článku 8 odsek 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd z 4.11.1950, ktorý Československá federatívna republika ratifikovala 19.3.1992 a pre Slovenskú republiku sa stal záväzný 1.1.1993 právo na rešpektovanie rodinného, súkromného života, obydlia a korešpondencie.

23. Podľa § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len "Občiansky zákonník"), fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

24. Podľa § 13 odsek 1 Občianskeho zákonníka, fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadosťučinenie.

25. Podľa § 13 odsek 2 Občianskeho zákonníka, pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

26. Podľa § 13 odsek 3 Občianskeho zákonníka, výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

27. Predpokladom zodpovednosti a vzniku občianskoprávnych sankcií za nemajetkovú ujmu spôsobenú zásahom do osobnosti fyzickej osoby podľa § 13 Občianskeho zákonníka je existencia neoprávneného

zásahu objektívne spôsobilého nemajetkovú ujmu vyvolať v príčinnej súvislosti medzi takýmto zásahom a jeho protiprávnosťou.

28. Vychádzajúc z ustanovenia § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, pre určenie výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch súdom, neustanovuje zákon žiadne medze. Pre určenie tejto výšky náhrady nemajetkovej ujmy však § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka zakotvuje taxatívne dve kritéria: závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy a ďalej veľmi široko chápané okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo. Súd musí pritom však vychádzať vždy z čo najúplnejšieho skutkového stavu a opierať sa o preskúmateľné konkrétne hľadiská. Maximálna čiastka peňažného zadosťučinenia, ktorú môže súd priznať, je ohraničená výškou žalobkýň požadovaného peňažného zadosťučinenia, ktorá musí byť zrejmá zo žalobného návrhu. Závažnosť ujmy sa posudzuje najmä z hľadiska „odčiniteľnosti " takéhoto zásahu, keď je jednoznačné, že smrťou blízkej osoby dôjde k neodčiniteľnej ujme a deštrukcii rodinných a vôbec interpersonálnych vzťahov, keď takýto zásah je svojou povahou trvalý a neodstrániteľný. Základom úvahy súdu vo výške nemajetkovej ujmy je zistenie takých skutočností, ktoré súdu umožnia založiť úvahu na určitom kvantitatívnom posúdení základných súvislostí posudzovaného prípadu. Súd je povinný vychádzať z úplne zisteného skutkového stavu a opierať sa o úplné a preskúmateľné hľadiská, ktorými sú predovšetkým zistená závažnosť majetkovej ujmy a zistené okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnosti fyzickej osoby došlo.

29. Podľa § 16 Občianskeho zákonníka, kto neoprávneným zásahom do práva na ochranu osobnosti spôsobí škodu, zodpovedá za ňu podľa ustanovení tohto zákona o zodpovednosti za škodu.

30. Podľa § 853 Občianskeho zákonníka, občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom, sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie.

31. Podľa § 415 Občianskeho zákonníka, každý je povinný počínať si tak, aby nedochádzalo ku škodám na zdraví, na majetku, na prírode a životnom prostredí.

32. Podľa § 420 odsek 1 Občianskeho zákonníka, každý zodpovedá za škodu, ktorú spôsobil porušením právnej povinnosti.

33. Podľa § 420 odsek 3 Občianskeho zákonníka, zodpovednosti sa zbaví ten, kto preukáže, že škodu nezavinil.

34. Podľa § 193 veta tretia zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, (ďalej len "CSP") je súd viazaný rozhodnutím príslušných orgánov o tom, že bol spáchaný trestný čin, priestupok alebo iný správny delikt postihnuteľný podľa osobitného predpisu, a o tom, kto ich spáchal, ako aj rozhodnutím o osobnom stave, vzniku alebo zániku spoločnosti.

35. Predmetom sporu je nárok žalobkýň z titulu ochrany osobnosti podľa §11 a nasl. Občianskeho zákonníka, a to práva na ich súkromie a rodinný život, ktoré boli porušené, pričom požadujú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. V spore nebolo sporné, že žalobkyňa 1/ je aktívne legitimovaná, a že pasívne legitimovaným je žalovaný. Sporná však bola aktívna legitimácia žalobkýň 2/ a 3/. Žalovaný bol toho názoru, že príslušný súd v trestnej veci odkázal len žalobkyňu 1/ ako poškodenú na občianskoprávne konanie. Na to žalobkyne uviedli, že práve listinou zo dňa 07.07.2009 (č.l. 20) si uplatnili už v trestnom konaní náhradu nemajetkovej ujmy prostredníctvom svojho právneho zástupcu, U.. G. X., ktorý zastupoval všetky tri žalobkyne už aj v tom čase, pretože žalovaný spochybňoval svoju zodpovednosť. Súd konštatoval, že námietka žalovaného v tomto smere nie je dôvodná, žalobkyne 2/ a 3/ dostatočne preukázali svoju aktívnu legitimáciu práve uplatnením nároku vo svojom zastúpení.

36. Ďalej žalovaný vniesol námietku premlčania, dôvodiac, že k nehode došlo dňa 17.08.2008, avšak žaloba bola podaná až 21.10.2016, teda márne uplynula trojročná lehota. Súd konštatoval, že námietka žalovaného v tomto smere tiež nie je dôvodná, nakoľko žalobkyne svoj nárok uplatnili už v trestnom konaní podaním zo dňa 07.07.2009, pričom toto konanie bolo právoplatne ukončené až rozhodnutím odvolacieho súdu sp.zn. 5TO/40/2015 zo dňa 1.3.2016. Následne dňa 21.10.2016 podali žalobu o náhradu nemajetkovej ujmy, teda trojročná premlčacia lehota neuplynula, ktorá práve počas trestného konania spočívala.

37. Vykonaným dokazovaním bolo preukázané, že U. H. mal v čase smrti nedožitých 46 rokov, bol pracovne činný, zabezpečoval svoju rodinu tak po finančnej stránke, ako aj vychovával svoje dcéry. S manželkou (žalobkyňa 1/) žili v harmonickom manželstve 22 rokov. Predtým sa poznali dva roky a žili v partnerskom vzťahu. Je bez akýchkoľvek pochýb, že nečakaným, šokujúcim úmrtím U. H., manžela a otca došlo k závažnému zásahu do práva na ochranu osobnosti žalobkýň, spočívajúceho v obmedzení ich súkromného a rodinného života, že žiadna z morálnych foriem zadosťučinenia podľa ods.1 § 13 Občianskeho zákonníka nemôže byť namieste. V ods. 2 citovaného zákonného ustanovenia v jeho prvej vete je použitý pojem „najmä“, čo značí, že predpokladom pre priznanie práva na nemajetkovú ujmu v peniazoch môže byť aj iný ako tam uvedený t.j. porovnateľný aspekt. Vyššie popísaným protiprávnym konaním žalovaného, ktorého dôsledkom bola smrť U. H., s následným ďalším následkom, a to zásahom do osobnostnej súkromnej sféry žalobkýň, je bezpochyby takým z porovnateľných aspektov pre priznanie práva na nemajetkovú ujmu v peniazoch, aký § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka predpokladá. Následky tohto zásahu do súkromia žalobkýň sú nereparovateľné, náhrada nemajetkovej ujmy, ktorá žalobkyniam vznikla môže však, poskytnutá v peniazoch, aspoň prispieť k zmierneniu vzniknutého stavu, uvedené je napokon aj jej zmyslom. Čo sa týka uplatneného nároku na nemajetkovú ujmu, ktorá žalobkyniam vznikla, by na jej mieste každá iná osoba považovala za ujmu objektívne závažnú. Z dokazovania vyplynulo, že dôsledky úmrtia U. H., manžela žalobkyne 1/, sú u žalobkyne 1/ osobitne závažnou ujmou, nedokázala sa spamätať dlhú dobu, niekoľko rokov jej trvalo pochopiť, že musí začať žiť a vytvárať prostredie domova pre svoje dcéry, ale aj pre seba. Žalobkyňa 2/ musela po smrti otca pravidelne navštevovať psychiatrickú ambulanciu, brať predpísané lieky na upokojenie. Tiež bolo preukázané aj svedeckými výpoveďami, že manžel a otec rodine veľmi chýba, sú z toho smutné, všade ako manželia chodili spolu, všetko spolu aj vybavovali. Takisto žalobkyňa 3/, ktorú postila strata otca v komplikovanom období dieťaťa, puberty, kedy práve otec zastrešoval autoritu v domácnosti a nastoloval aj poriadok a systém v rodine. Obe dievčatá, ako aj manželka ho mali veľmi rady, a plne ho aj rešpektovali. Úplne sa na neho spoliehali, či už manželka, ktorej bol veľkou oporou či už v bežnom chode domácnosti, kde spoločne zabezpečovali nákupy, zariadenia, výchovu detí, ale aj spoločné dovolenky a výlety. Manželka nemusela byť pracovne činná v zamestnaní, dobrovoľne sa starala o chod domácnosti. Náhle, bez pracovných skúseností v zamestnaní, sa musela zamestnať, aby ako tak udržala príjem domácnosti. A to práve v takom psychickom rozpoložení, keď jej manžel náhle zomrel, pričom sama bojovala so svojimi problémami zmierenia sa s tragickou skutočnosťou. Stratila úplne oporu svojim životom, zrazu bolo na nej všetko zariaďovať, všetkú bolesť absorbovať a samozrejme vykryť aj výchovu dcér, ktoré mala v prvom rade primäť k tomu, že všetko bude fungovať. Toto obdobie preklenutia krízy, vstrebania smrti manžela a otca trvalo u žalobkýň vyše piatich rokov. Bolesť ešte zreteľne stále pociťujú, ale už aspoň vedia fungovať a snažili sa zariadiť si životy. O to viac toto obdobie bolo pre ne ťažké znášať, že trestné konanie trvalo osem rokov, kedy žalobkyňa vždy bola prítomná na pojednávaniach a viacráz muselo byť pojednávanie odročované, kvôli neprítomnosti žalovaného, bez ospravedlnenia z dôležitého dôvodu. Ani raz nemal žalovaný v sebe, že by prejavil akúkoľvek ľútosť a nie to ešte ospravedlnenie. Práve jeho konaním sa predlžovalo trestné konanie, keď klamal orgánom činným v trestnom konaní, že nešoféroval a vinu kľudným svedomím hodil na svoju sestru, ktorá však v čase osudnej jazdy nebola účastná nehody.

38. Strata možnosti mať citové vzťahy a väzby manželky s manželom, ako aj dieťaťa s otcom, sú podľa názoru súdu práve v konkrétnom súkromnom živote žalobkýň osobitne zreteľa hodné. Žalobkyne sú o možnosť rozvoja väzieb so svojim otcom a manželom, ktorý im v ich živote bol významnou oporou, citovo, sociálne ale aj inými morálnymi vlastnosťami definitívne ochudobnené.

39. Čo sa týka výšky náhrady nemajetkovej ujmy, žalobkyne žiadali priznať 20.000 eur každej z nich. Občiansky zákonník maximálnu ani minimálnu výšku zadosťučinenia neupravuje, upravené je iba to, že zadosťučinenie musí byť primerané, rozhodujúca je závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých k neoprávnenému zásahu došlo. Zmyslom zadosťučinenia nie je byť zábezpekou, zdrojom obživy ani náhrady príjmu, logicky nemôže viesť k neprimeranému obohateniu. Kritériom, ktorým sa súd riadil, neboli len okolnosti na strane žalobkýň, ale aj okolnosti na strane žalovaného, ktorý spôsobil dopravnú nehodu v opitosti.

40. Pokiaľ ide o žalobkyňu, hore popísaným konaním žalovaného bolo neoprávnene zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života. Právo na súkromie môže v rôznych poňatiach zahŕňať tak ochranu rodinného života, súkromie obydlia, listové tajomstvo, ako aj ochranu cti, povesti a pod. Právo na

súkromie fyzickej osoby zahrňuje vo svojej podstate aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s inými ľuďmi a s prihliadnutím na skutočnosť, že súčasťou súkromného života je aj rodinný život, zahrňuje vzťahy medzi blízkymi príbuznými, ktoré prispievajú k rozvoju každej z týchto osobností. Súčasťou práva na súkromie je teda rodinný život, ktorý zahrňuje nielen sociálne, morálne a kultúrne vzťahy medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi vytvárané v dobe ich spoločného spolužitia, ale aj vzťahy medzi ostanými blízkymi príbuznými, bez ohľadu na to, či spolu trvalo žijú alebo nie. Právo na ochranu osobnosti žalobkýň bolo porušené, pričom nepriaznivé následky sú nereparovateľné.

41. Z jeho nečakanej smrti prežívali, aj teraz prežívajú, hoc nie takej intenzity, pocity úzkosti, smútku, zúfalstva a šoku a navždy stratili aj možnosť viesť s ním súkromný a rodinný život. Od jeho smrti sú ochudobnené o sféru prirodzených vzťahov s najbližším rodinným príslušníkom, otcom a manželom. Žalovaný im svojou bezohľadnosťou spôsobil nenapraviteľnú citovú ujmu a jeho konaním došlo k nenávratnej deštrukcii medziľudských väzieb tvoriacich základ a rámec ich súkromného života. Následky spôsobené protiprávnym zásahom nie je možné odstrániť a žiadna forma morálneho zadosťučinenia nepostačuje na to, aby bola primerane vyvážená a zmiernená vzniknutá nemajetková ujma na osobnosti všetkých žalobkýň. To vyplýva z okolností prípadu a vysokej intenzity nepriaznivého následku konania žalovaného, ktorý je nereparovateľný a vzniknutá trauma je z ich života prakticky neodstrániteľná, a preto aj doba pôsobenia nepriaznivého následku zásahu do ich osobnostných práv sa v podstate nedá časovo určiť.

42. Úmrtie blízkej osoby je za každých okolností traumatizujúcou skutočnosťou, ktorá má negatívny vplyv na pozostalých. Tento vplyv sa prejavuje u každej osoby rozdielne v závislosti od individuality jednotlivca, môže byť viditeľný navonok, ale aj skrytý vo vnútri. Každý človek smúti za svojimi blízkymi inak. Samotný smútok nad stratou zomrelej osoby je však sám osebe v prvom rade následkom straty blízkeho človeka.

43. Vychádzajúc zo všetkých zistených, navzájom sa ovplyvňujúcich faktorov a princípu spravodlivého usporiadania vzťahov strán sporu, ako primeranú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch súd určil čiastku po 20.000 eur každej zo žalobkýň, na zaplatenie ktorej súd zaviazal žalovaného.

44. Pri stanovení výšky peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy súd musí prihliadnuť na závažnosť vzniknutej ujmy a okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo a to k naplneniu požiadavky účinného primeraného zadosťučinenia za vzniknutú nemajetkovú ujmu, ako aj na požiadavku nezneužívania tohto právneho prostriedku na neprípustné obohacovanie. Preto určujúcimi parametrami proporcionálne spravodlivého zadosťučinenia je v 1/ rade atribút primeranosti. Tento atribút je rozhodujúcim kritérium priznávania odškodnenia, aby bol dosiahnutý účel kompenzácie, inak napriek poskytnutému odškodneniu by sa poškodené mohli naďalej kvalifikovať ako obete porušenia Dohovoru o ľudských právach. V 2/ rade proporcionalita, výška peňažnej satisfakcie nesmie byť prostriedkom bezdôvodného obohatenia a pôsobiť na škodcu likvidačne. Pre rozhodovanie je preto dôležité zváženie individuálnych okolností prípadu. Judikatúra súdov v tejto oblasti ochrany osobnosti sa zhoduje na primárnom význame vyrovnávacieho charakteru náhrady nemajetkovej ujmy, resp. zmiernení nepriaznivého následku neoprávneného zásahu.

45. V náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. I. Ú. XXXX/XX, bolo konštatované, že „pri stanovení výšky čiastky relutárnej náhrady je nutné použiť princíp proporcionality tiež spôsobom, že všeobecné súdy porovnajú čiastky tejto náhrady prisúdené v iných prípadoch“. Ďalej v náleze Ústavného súdu Českej republiky sp. zn. XXXX/XX, bolo konštatované, že zásah do práva na ochranu osobnosti civilným deliktom a primerané zadosťučinenie označené za jednu z civilnoprávnych sankcií (ale aj obetí trestných činov), ktorá má odrádzať rušiteľa chránených osobnostných statkov a jeho možných nasledovníkov protiprávneho konania a byť tak nástrojom prevencie. Kritériu primeranosti priznávanej peňažnej satisfakcie priamo úmerne zodpovedá aplikácia tzv. „statusu obete" podľa čl. 34 Dohovoru o ľudských právach, ktorú objasnil európsky súd pre ľudské práva v prípade Scordino proti Taliansku v rozhodnutí zo 6. marca 2007 sťažnosť č. XXXXX/XX, ako i v prípade Stanková v. Slovenská republika v rozhodnutí z 9. októbra 2007 č. sťažnosti XXXX/XX. Európsky súd pre ľudské práva uviedol, že pokiaľ má náprava kompenzačný charakter, jej výška nemusí byť rovnaká, akú by priznal v porovnateľných prípadoch súd, nesmie však byť zjavne neprimeraná okolnostiam prípadu, pričom pri posudzovaní tejto primeranosti je potrebné zohľadňovať aj životnú úroveň v danej krajine, a tiež to, či priznaná suma nevybočuje z právnej tradície v danej krajine, aj to, ako rýchlo sa jej sťažovateľ domohol.

46. V súvislosti s právnou úpravou v Českej republike je tiež potrebné poukázať na systematickú činnosť Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorý monitoruje činnosť českých súdov na trestnom úseku pri rozhodovaní v adhéznych konaniach o nárokoch na náhradu nemajetkovej ujmy, spôsobenej trestnou činnosťou, z ktorej plynie základné rozpätie pri stanovení výšky náhrady tzv. „odškodnenia za smrť", konkrétne na rozsudok NS ČR sp. zn. 4Tdo/1402/2015 zo dňa 12.4.2016, poukazujúc na jeho dôvody: „dovolaciemu súdu sa javí ako ospravedlniteľné, aby sa stanovenie výšky náhrady odvíjalo v základnom rozpätí medzi 240.000,- Kč až 500.000,- Kč, a to pre skupinu citovo najbližšie spriaznených osôb, ako sú rodičia, deti a manželia. Je nutné zdôrazniť, že takto stanovený rozsah kompenzácie zodpovedá typovým (neutrálnym prípadom), teda takým, kde nie sú pre konkrétnu situáciu sprísňujúce či naopak zmierňujúce kritériá". Ďalej tu bolo konštatované, že „tiež iné európske právne úpravy sa v obdobných prípadoch prevažne pohybujú pri stanovení výšky nemajetkovej ujmy za usmrtenie blízkej osoby v rozpätí od 200.000,- Kč do 500.000,- Kč (20.000.- eur Belgicko, Rakúsko, Slovinsko, Švajčiarsko). Niektoré štáty (Fínsko, Švédsko, Maďarsko) dokonca kompenzujú nemajetkovú ujmu v ešte nižšom rozpätí od 100.000,- Kč do 200.000,- Kč, prípadne u nich zákonná úprava takejto nemajetkovej ujmy úprave absentuje, resp. náhradu nemajetkovej ujmy sekundárnych obetí vôbec neumožňuje (Nemecko, Holandsko)". Pri konštrukcii výslednej čiastky priznanej nemajetkovej ujmy sa možno pridržiavať kritérií, ktoré obsahuje rozhodnutie Ústavného súdu ČR I. ÚS XXXX/XX zo dňa 22.12.2015 v bodoch 53 a 54". S poukazom na okolnosti, ktoré je treba skúmať na strane poškodeného: „ a) intenzita vzťahu žalobcu so zomrelým, b) vek zomrelého a pozostalých, c) otázka hmotnej závislosti pozostalého na usmrtenej osobe, d) prípadné poskytnutie inej satisfakcie", a v bode 54 na okolnosti, ktoré treba skúmať na strane zodpovednej osoby (pôvodca zásahu): „ a) postoj žalovaného (ľútosť, náhrada škody, ospravedlnenie a pod.), b) dopad udalosti do duševnej sféry pôvodcu - fyzickej osoby, c) jeho majetkové pomery, d) miera zavinenia, ev. miera spoluzavinenia usmrtenej osoby".

47. Ďalej vo veci 4 Cdo 139/2011 NS SR priznali súdy rodičom dieťaťa zomrelého pri dopravnej nehode sumu 15.000 eur, pričom ako bolo uvedené, rodinné a súkromné vzťahy rodiča k dieťaťu sú omnoho silnejšie než smerom naopak. Vo veci 3 Cdo 228/2012 bolo priznaných pri strate manželky a syna, teda dvoch najbližších osôb 23.000 eur.

48. Žalovaný v rámci konania tiež namietal neprimeranosť výšky náhrady nemajetkovej ujmy, bez toho, že by súdu nejakým spôsobom aspoň odôvodnil svoju majetkovú situáciu. Za podmienok konania podľa civilného sporového poriadku, mal dostatok času a bol aj dostatočne poučený, pričom bol aj právne zastúpený, aby sa aj k tejto otázke mohol a aj mal primerane vyjadriť. Teda ak aj vzniesol námietku, mal aspoň navrhnúť k tomu aj prostriedky procesnej obrany. Do vyhlásenia uznesenia o skončení dokazovania, však žiadny návrh v tomto smere neučinil. Vzhľadom na rovnosť strán jeho nečinnosť súd ani nemohol suplovať.

49. Súd sa však venoval k otázke výšky náhrady nemajetkovej ujmy, pričom je takmer nemožné vyčísliť hodnotu straty ľudského života v peňažnej forme. Preto jedinou možnosťou je v rámci voľnej úvahy súdu a v rámci zohľadnení všetkých rozhodujúcich skutkových okolností, aj porovnať rozhodnutia súdov vo veciach nemajetkovej ujmy a tak dospieť k primeranej výške náhrady nemajetkovej ujmy.

50. Vo veci 4 Cdo 139/2011 NS SR priznali súdy rodičom dieťaťa zomrelého pri dopravnej nehode sumu 15.000 eur, pričom ako bolo uvedené, rodinné a súkromné vzťahy rodiča k dieťaťu sú omnoho silnejšie než smerom naopak. Vo veci 3 Cdo 228/2012 bolo priznaných pri strate manželky a syna, teda dvoch najbližších osôb 23.000 eur. Ďalej vo veci 5Co/30/2014 Krajského súdu v Bratislave, odvolací súd potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorým pozostalej manželke má žalovaný vyplatiť nemajetkovú ujmu vo výške 33.193,92 eur. Ďalej vo veci 14Co/566/2015 Krajského súdu v Banskej Bystrici bolo priznaných žalobkyni 20.000 eur a žalobcom 2/ až 4/ po 10.000 eur. Tiež vo veci 6Co/80/2017 Krajského súdu v Trenčíne bolo priznaných pozostalým, ktorých blízka osoba zomrela náhrada v sumách od 20.000 eur až 26.000 eur. Ďalej rozsudkom Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 Cdo 185/2011 zo dňa 14.03.2012, v ktorom dovolací súd odmietol dovolanie, čím potvrdil správnosť rozhodnutí súdov nižších stupňov, ktoré poškodenému priznali náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 120.000 eur, a to z dôvodu nezákonného trestného stíhania a uloženia trestu odňatia slobody. Preto aj v kontexte takéhoto rozhodnutia nemožno považovať priznanie náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 20.000 eur pri spôsobení smrti manžela a otca dvoch detí za neprimerané.

51. Povinnosť, ktorú súd uložil žalovanému týmto rozsudkom, je žalovaný povinný splniť v súlade s § 232 ods. 3 CSP do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

52. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Keďže žalobkyne boli v konaní plne úspešné, súd im v súlade s citovaným zákonným ustanovením priznal voči žalovanému náhradu trov konania vo výške 100 %. V súlade s § 262 ods. 1 CSP súd rozhodoval len o nároku na náhradu trov konania, o ich výške podľa § 262 ods. 2 CSP rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že
a) neboli splnené procesné podmienky,
b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z. z. (Exekučný poriadok).